

Motion till riksdagen 2011/12:Fö218

av **Margareta B Kjellin (M)**

Ökad jämställdhet i försvaret

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ökad jämställdhet i försvaret.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av karriärvägar och villkor för befordran i Försvarsmakten samt om att möjliggöra tidvisa anställningar för alla personalkategorier.

Motivering

Den senaste tiden har vi kunnat läsa om det stora intresset för Försvarsmaktens nya frivilliga soldatrekrytering. Både tjejer och killar söker nu på lika villkor. 28 000 ansökningar har hittills kommit in till de 2 600 uttagna platserna. Av dessa är 14 procent kvinnor. Det är positivt att vi nu ser en ökning av andelen kvinnliga sökande till försvaret, men fler krävs för att skapa ett modernt jämställt försvar.

Att Sveriges försvar ska vara ett jämställt försvar är en självklarhet. Förutom att vara representativt för befolkningen skapar det bättre förutsättningar för Försvarsmakten att göra insatser för internationell fred och säkerhet. Erfarenheter från kvinnors medverkan i internationella fredsfrämjande insatser är mycket positiv. I miljöer där det är otänkbart för en kvinna att tala med en främmande man ger kvinnliga soldater och officerare möjlighet att nå den kvinnliga hälften av befolkningen för att kartlägga deras situation och nå fram med information om insatsen.

En bidragande orsak till att det fortfarande är få kvinnor som söker sig till försvaret kan vara bristen på kvinnliga förebilder. Fortfarande utgör kvinnor endast 5 procent av officerskåren och av landets 37 generaler och amiraler är ingen kvinna. I framtiden måste det bli möjligt även för en kvinna att bli överbefälhavare.

Fel! Okänt namn på

Bilden av en officerskår i obalans förstärks också av den återkommande rapporteringen i medierna om försvarets 1 000 överstelöjtnanter. Den bilden bekräftas i Riksrevisionens rapport från 2009 – Försvarmaktens personalförsörjning (RIR 2009:11). Då skrev Riksrevisionen att ”myndigheten har en gradmässig struktur i obalans, med för många officerare i de högre officersgraderna och för få i de lägre”. Då var medelåldern bland officerare drygt 42 år och Riksrevisionen konstaterade att ”försvarmaktens åldersstruktur inte hade utvecklats i önskvärd riktning”. Under 2000-talet hade medelåldern bland yrkesofficerare stigit, vilket var raka motsatsen till ambitionen om en sjunkande medelålder. För 2010 var medelåldern bland yrkesofficerare fortfarande 42 år.

När nu personalförsörjningen av soldater förnyas till att passa dagens verklighet borde även resten av Försvarmaktens personalkategorier moderniseras. Det behövs en större flexibilitet, modernitet och rotation för alla medarbetare i försvaret, både för att öka kvaliteten ytterligare, bredda kompetenser och för att öppna möjligheter för fler kvinnor att nå ledande positioner även i Försvarmakten. Berikning mellan militära och civila arbetsgivare ses som en fördel för soldater, och så borde det även vara för officerare. När soldater kan anställas tidvis borde detta även gälla officerare.

Mycket har hänt inom Försvarmaktens personalstruktur, ett nytt befälssystem har införts och antalet officerare i de lägre graderna har ökat, men fortfarande är försvarets officerskår i obalans i flera dimensioner. Därför vore det önskvärt att regeringen tog initiativ till att öppna alla Försvarmaktens personalkategorier till nya tidens behov av flexibilitet, rörlighet och användbarhet. Det är inte bara soldater som ska kunna anställas tidvis utan även officerare. Det skulle både leda till större rotation och öka möjligheten till inflöde av bredare kompetenser till Försvarmakten samt attrahera fler kvinnor till ledande positioner som förebilder. Genom detta blir det lika för alla anställda i Försvarmakten. Ett tänkbart sätt att komma till rätta med både obalanser i kön, ålder och gradmässig struktur vore att se över systemet för officersbefordran. I Storbritannien har man t ex större flexibilitet genom tidvisa anställningar för alla. Regeringen bör överväga att införa en ordning som liknar det brittiska systemet där officerarnas kontrakt skrivs om när de befordras och där kontrakten kan tidsbegränsas.

Stockholm den 3 oktober 2011

Margareta B Kjellin (M)